

Tehlový dom

KOMBI Program
Staroperzské paláce
Stavebná poradňa

Brick Award – výnimočná tehlová architektúra
Tehlový systém POROTHERM Profi

SZŐLLŐSI 2006

Gabriel Szöllősi: Laterārius. Tehlový dom 2, Zlaté Moravce 2006, s. 18, 19.

Výroba POROTHERM 44 Si a doplnky Si v závode Boleráz

V tomto roku priniesla spoločnosť Wienerberger Slovenské tehelne na trh novinku – superizolačnú tehlu POROTHERM 44 Si spolu s doplnkami Si. Ide o špičkový produkt, ktorého výroba si vyžaduje špeciálne postupy a investície do výrobných technológií. Keďže súčasné postupy a možné tolerancie sú pre výrobu Si nevyhovujúce, najväčšie zásahy sa urobili vo fáze prípravy materiálu. Ide najmä o nové postupy pri ťažbe suroviny, nové investície do miešania a mletia vstupných surovín a o kontrolu kvality prídavných materiálov. Bolo treba skonštruovať, vyrobiť a potom odskúšať nové ústia, ktoré sa podstatne líšia od doteraz používaných. Z hľadiska konštrukcie ústia bolo najťažšie vtesnať do šírky tehly 44 cm 35 radov otvorov namiesto pôvodných 25. Sušenie tohto typu výrobku je tiež špecifické a prispôbila sa aj vypalovacia krivka v peci. Keďže doplnky Si sú rozmerovo iné ako bežné produkty, na ich balenie sa museli použiť špeciálne drevené palety a iné nastavenie baliacej linky. Z dôvodu šetrnejšieho uskladnenia sa hotovým výrobkom prideliť nové skladové plochy.

Najväčšie zmeny však nastali v myslení zamestnancov pri kontrole a dodržiavaní technologického postupu. Odchýlky povolené pri výrobe tehál POROTHERM, ktoré nemajú vplyv na kvalitu, sa pri výrobe superizolačnej tehly Si sprísnil v priemere o 50 percent.

Nový výrobok je výsledkom náročného vývoja a za jeho úspešné zavedenie na stavebný trh patrí vďaka všetkým zamestnancom spoločnosti Wienerberger.

Juraj Zachar
vedúci závodu Boleráz

Obsah

Editoriál	2
Novinky	3
Udalosti	5
Brick Award: Ocenenie výnimočnej tehlovej architektúry	8
Brick Award: Juraj Polyák	10
Brick Award: Juraj Závodný	12
Naši partneri: KOMBI Program	14
Stavba: Tehlový systém POROTHERM Profi	16
Téma čísla: Laterárius	18
Technická téma: Tepelnotechnické vlastnosti materiálov	20
Tehlová architektúra: Základná škola na Hlbokej ceste v Bratislave ...	22
História: Vzostup a pád staroperzských palácov	24
Stavebná poradňa	26
Relax	27

LATERĀRIUS

V poslednom období sa výrazne zvyšuje záujem ľudí o tradičné remeselné a staveľské postupy, a tak Archeologické múzeum Slovenského národného múzea (AM SNM) využilo možnosť prezentovať verejnosti svoje rozsiahle zbierky historickej stavebnej keramiky aj odborné poznatky získané na základe archeologických výskumov. A tak aj vďaka mnohým ďalším múzeám a pamiatkových inštitúciám či súkromným zberateľom z celého Slovenska, ktorí prispeli svojimi zbierkami, môžeme vyrozprávať príbeh o vzniku a vývoji tehliarstva u nás.

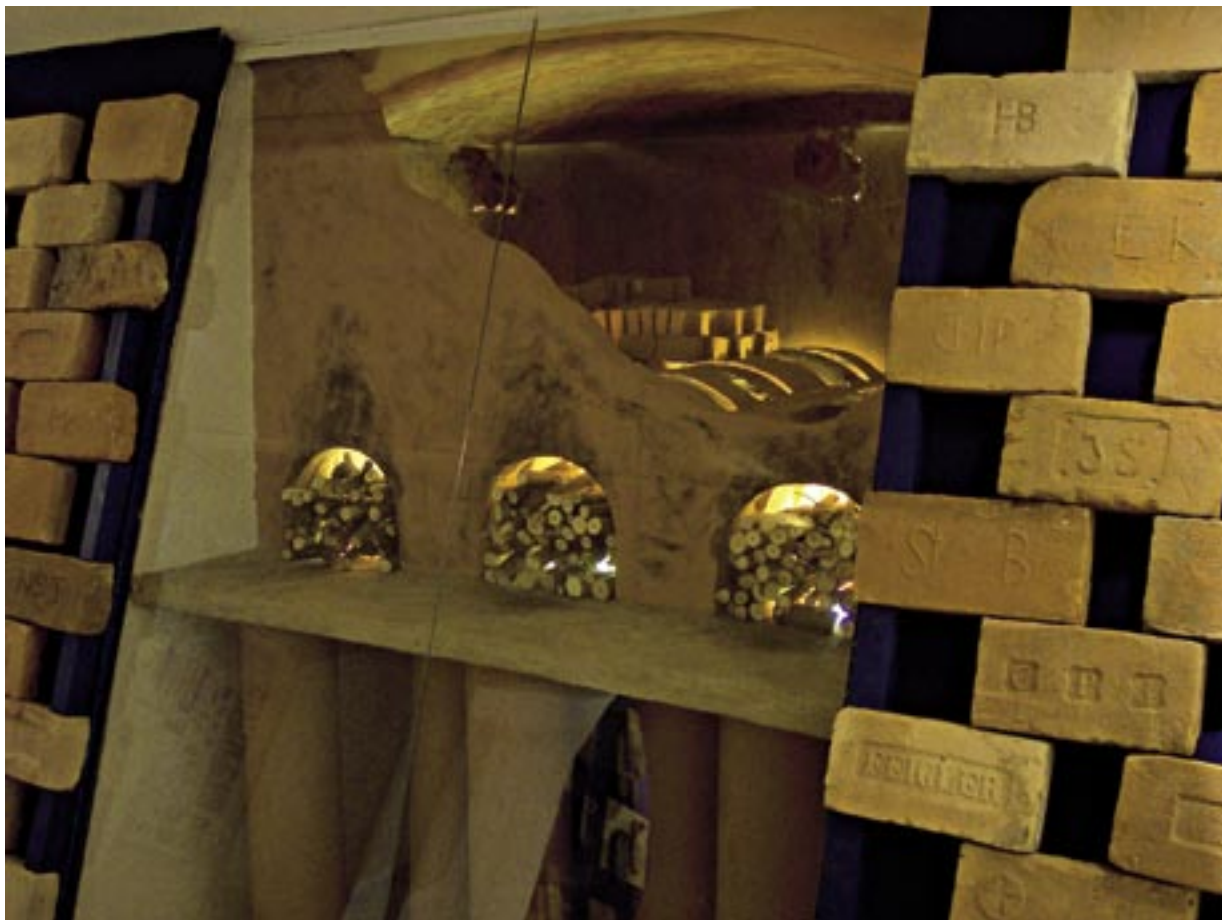
Tento príbeh začali písať LATERĀRIUS (po latinsky tehliari), ktorí v 1. storočí n. l. prišli na naše územie a už poznali výrobu tehál. Rímske tehliarske výrobky boli veľmi kvalitné a tvarovo rozmanité. Dnešného človeka iste prekvapí, že Rimania používali tehlovú zámkovú dlažbu, podpodlažné vykurovanie či odvlhčovacie izolácie stien. Návštevníka výstavy zaujme aj masívna konštrukcia strechy či hipocausta (podpodlažného vykurovania), tvoriace schematickú rekonštrukciu rímskeho domu, na ktorú sa použili originálne výrobky tehliarov z rímskych miest Carnuntum, Brigecio či Gerulaty. Po zániku Rímskej ríše nastala v tehliarstve u nás stáročná odmlka. Návrat výroby tehál sa zaznamenal až v stredoveku. Vývoj od jednoduchej tehly k zložitejším tvarom nastal až v období gotiky, čo sa na výstave prezentuje viacerými výrobkami. Zaujímavé sú najmä dlaždice z hradu Devín, zdobené heraldickými motívmi, či keramické potrubia zo Svätého Jura. V tom období sa opäť začala používať strešná krytina z pálenej hliny. Jej historický vývoj od korýtkovej strešnej krytiny po plochú strešnú škridlu, ktorá sa vyznačovala mnohými tvarovými modifikáciami, môžeme sledovať na paneloch v tvare štýlizovanej strechy. Unikátna je napríklad

Tehliarske formy

Galéria kolkovaných tehál

Model stredovekej tehliarskej pece

glazovaná krytina, ktorá zostala zachovaná na Kaplnke Zápoľských v Spišskej Kapitule takmer päťsto rokov.

Dnešné stavitelstvo sa môže inšpirovať aj zaujímavou tvarovanými ozdobnými tehľami na rímsy, fasády či ukončenia plotov.

Tvorcovia výstavy nevynechali ani problematiku výroby tehál. Nachádza sa tu model stredovekej tehliarskej pece, originálne formy na tehly či škridly a na modelárskom stole si pomocou ich replík možno vyskúšať túto ručnú výrobu.

Od renesancie sa ujímal staronový zvyk – na tehly sa umiestňovala ochranná značka (dnes logo) výrobcu. Najčastejšie to boli iniciály majiteľa tehelne či jeho erb. Majiteľom mohla byť fyzická osoba (CPR – Comes Pálffy Rudolf – gróf PR, AD – Anton Durvay) alebo inštitúcia ako mesto (CIVPO – Civitas Posoniensis – latinsky mesto Bratislava či StB – Stadt Bozin – nemecky mesto Pezinok). Inštitúciou vlastniacou tehelnou mohlo byť aj biskupstvo (NP – Nyitrai püspökség – maďarsky Nitrianske biskupstvo). Vzácnosťou je označenie letopočtu (napr. 1669 alebo MDCCLXVI).

Tieto ochranné značky či kolký sú dnes predmetom záujmu čoraz väčšej skupiny zberateľov.

Cieľom výstavy nie je len podať ucelenú históriu tehliarstva u nás, ale aj podnietiť spoluprácu medzi odbornou a laickou verejnosťou v tejto oblasti. Výstava je inštalovaná v novorekonštruovaných renesančných tehlových pivniciach Kamperovej kúrie – súčasného sídla archeologického múzea. Prostredie tehlových klenieb je ideálnou kulisou vystavovaných exponátov. V budúcnosti sa plánuje okrem vydania katalógu výstavy aj vytvorenie registra tehliarskych značiek na Slovensku, ktorý by mal byť prístupný na internete.

Z ďalších plánovaných aktivít by sme mohli spomenúť odborné semináre z oblasti histórie stavebnej keramiky, ktoré by prebiehali v príťažlivých novorekonštruovaných priestoroch tehlových pivníc renesančnej Kamperovej kúrie – sídla AM SNM. Táto atmosféra bude na vás pôsobiť aj na výstave, ktorá je takisto umiestnená v týchto priestoroch.

Výstavu sponzorsky podporili TONDACH Slovensko s. r. o. a Wienerberger Slovenské tehelne s. r. o.

Rekonštrukcia stavebných prvkov rímskeho domu

SLOVENSKÉ NÁRODNÉ MÚZEUM
Archeologické múzeum
Žižkova 12, Bratislava
Otvorené: utorok – nedeľa
9.00 – 17.00

Tehlový systém
POROTHERM Profi
– jednoducho
profesionálne.

U tehál systému Profi sú ložné plochy, t.j. plochy, na ktoré sa nanáša murovací malta, vybrúsené do roviny. Tehly POROTHERM Profi majú dve navzájom rovnobežné a dokonale rovné ložné plochy. Táto úprava umožňuje murovanie na špeciálnu lepiacu maltu. Výsledkom je tehlové murivo s tenkými škármi v hrúbke cca 1 mm.

- výrazné zníženie stavebnej vlhkosti v murive
 - presná a jednoduchá práca vďaka presným rozmerom
 - zvýšenie kvality murovania
 - úspora času vďaka rýchlemu a jednoduchému spracovaniu
 - úspora murovacej malty vďaka murovaniu na tenké škáry
- Možnosť dosiahnuť tepelný odpor **R = 3,44 m²K/W**.

Lepiací malta POROTHERM Profi v cene tehál.

Tehly. Stvorené pre ľudí.

Wienerberger Slovenské tehelne, s. r. o.
Tehelná 5, 953 01 Zlaté Moravce
Infolinka 0850 111 283
www.wienerberger.sk

